

Ministerul Finanțelor

Raport privind datoria publică guvernamentală

31 decembrie 2023

Direcția Generală de Trezorerie și Datorie Publică

Cuprins:

1. Evoluții ale economiei românești
2. Strategia de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale în anul 2023
 - 2.1. Finanțarea deficitului bugetar
 - 2.2. Piața internă a titlurilor de stat
 - 2.3. Emisiuni de euroobligațiuni și împrumuturi externe contractate în anul 2023
 - 2.4. Administrarea lichidităților în anul 2023
3. Analiza portofoliului de datorie publică guvernamentală și a riscurilor asociate acestei datorii
 - 3.1. Portofoliul datoriei publice guvernamentale și riscurile asociate acesteia
 - 3.2. Implementarea Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale în anul 2023
4. Datoria guvernamentală conform metodologiei UE

1. Evoluții ale economiei românești în anul 2023

În anul 2023 România a înregistrat o creștere economică de 2,1%, într-un context geopolitic dificil și a unor provocări fără precedent la nivelul economiei europene privind lanțurile de aprovizionare și piețele de energie, care au afectat în principal industria, a cărei valoare adăugată brută s-a redus cu 2,3%, celelalte sectoare având dinamici pozitive.

După creșterile semnificative de **prețuri** din anul 2022, care au avut efecte negative puternice în economie atât în rândul firmelor cât și al gospodăriilor populației, se observă începutul unui trend de atenuare a presiunilor inflaționiste, astfel că **rata anuală a inflației** s-a situat la 6,6% în luna decembrie 2023 (de la 16,4% în decembrie 2022). Factorii interni ai inflației au fost în anul 2023 localizați la nivelul grupei serviciilor ale căror tarife s-au majorat cu 11,2%, (ca urmare în principal a includerii în costuri a creșterilor salariale), crescând de două ori mai rapid decât prețurile bunurilor alimentare (5,8%) și nealimentare (5,5%). Ca medie anuală, inflația s-a situat la un nivel de 10,4%.

În anul 2023, **piața forței de muncă** s-a dovedit rezilientă, în ciuda încetirii creșterii economice. Rata șomajului BIM a fost de 5,6%, similară celei din anul precedent, iar câștigul salarial mediu brut s-a majorat cu 13,8%. În condițiile în care câștigul salarial mediu net a crescut cu 14,5% a rezultat o creștere a puterii de cumpărare a salariaților cu 3,7%.

În anul 2023, **deficitul contului curent** s-a restrâns semnificativ la 7,0% din PIB, de la 9,2% din PIB în anul 2022, fenomen determinat aproape în totalitate de ajustarea deficitului comercial.

Indicatori macroeconomici

Indicatori	2022	2023
PIB		
- miliarde lei	1.401,3	1.605,6
- creștere reală, %	4,1	2,1
Soldul contului curent (% în PIB)	- 9,2	- 7,0
Indicele prețurilor de consum (IPC)		
- sfârșitul anului	16,4	6,6
- medie anuală	13,8	10,4
Cursul de schimb mediu		
- RON/EUR	4,9315	4,9465
- RON/USD	4,6885	4,5743

Sursa: CNSP- prognoza de primăvară a principalilor indicatori macroeconomici – aprilie 2024

Deficitul bugetului general consolidat în termeni cash, în anul 2023 a fost de 5,68% din PIB, în timp ce deficitul bugetar calculat conform metodologiei UE (ESA 2010) a reprezentat 6,6% din PIB.

În aceste condiții, necesarul brut de finanțare determinat de nivelul deficitului bugetar și de volumul refinanțării datoriei publice guvernamentale, se prezintă după cum urmează în tabelul de mai jos:

	mld. lei	
	2022	2023
A. Necesități de finanțare, din care:	152,6	185,7
1. Deficitul bugetului general consolidat	81,0	89,9
2. Rambursare rate de capital	71,6	95,8
B. Prefinanțarea necesităților de finanțare pentru anul 2024, consolidarea rezervei în valută precum și alte operațiuni	-	18,1

Sursa: MF

Datoria contractată în anul 2023 de 203,8 mld. lei include atât fondurile necesare pentru acoperirea necesarului de finanțare cât și sumele utilizate pentru consolidarea rezervei în valută, sume pentru acoperirea nevoilor de finanțare din anul următor (prefinanțare) în conformitate cu Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale 2023-2025 precum și sume pentru alte operațiuni (cum ar fi, plata tranșa capital social Banca de Investiții și Dezvoltare în decembrie 2023 și împrumuturi acordate UAT-urilor).

Ratingul suveran

Pe parcursul anului 2023, agențiile de rating Standard & Poor's și Moody's au menținut evaluarea României în categoria recomandată investițiilor (Standard & Poor's – BBB-/A-3 și Moody's – Baa3/P-3). Deciziile au luat în considerare perspectiva pozitivă a creșterii economice susținută de fondurile din Next Generation EU și angajamentul autorităților române privind consolidarea fiscală în cadrul procedurii de deficit excesiv, dar au semnalat o serie de riscuri care ar putea afecta în perioada următoare ratingul suveran, cum ar fi nerealizarea unei reduceri susținute a dezechilibrelor fiscale sau deteriorarea structurală a finanțelor publice, precum și adâncirea deficitului de cont curent sau o creștere a riscului geopolitic ca urmare a invaziei ruse în Ucraina.

2. Implementarea politicii de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale în anul 2023

2.1. Finanțarea deficitului bugetar

Finanțarea deficitului bugetar în anul 2023 s-a realizat din surse interne și externe. Sursele necesare refinanțării datoriei publice guvernamentale s-au asigurat de pe piețele pe care s-a emis această datorie, precum și din rezerva în valută la dispoziția Trezoreriei Statului.

Pe parcursul anului 2023, MF a menținut o politică de emisiuni predictibilă și flexibilă adaptată la cerințele mediului investițional, mai ales pe fondul menținerii nevoilor de finanțare ridicate și a evoluției condițiilor de pe piața internă care au fluctuat considerabil în cursul anului planul de finanțare fiind crescut în mod succesiv de la un volum inițial de 160 miliarde lei până la nivelul de 203,8 miliarde lei concretizat la sfârșitul anului.

Instrumentele de datorie utilizate pentru finanțarea deficitului bugetar și refinanțarea datoriei publice au fost:

a) *emisiuni de titluri de stat în lei, respectiv certificate de trezorerie cu discount și obligațiuni de stat de tip benchmark pe piața internă, cu scadențe pe termen mediu și lung, până la 15 ani,*

- b) emisiuni de titluri de stat în EUR pe piața internă,
 - c) titluri de stat destinate populației lansate în cadrul Programului TEZAUR prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului, precum și prin subunitățile poștale ale Companiei Naționale Poșta Română, precum și în cadrul programului FIDELIS derulat prin intermediul sindicatului de bănci selectat format din Banca Transilvania/BT Capital Partners, BCR, BRD și Alpha Bank,
 - d) emisiuni de euroobligațiuni în EUR și USD pe piețele financiare internaționale,
 - e) trageri din împrumuturi interne și externe,
 - f) împrumuturi din disponibilitățile Contului Curent General al Trezoreriei Statului,
- Pentru îmbunătățirea managementului datoriei publice și evitarea presiunilor sezoniere în asigurarea surselor de finanțare a deficitului bugetar și de refinanțare a datoriei publice guvernamentale, în vederea reducerii riscului de refinanțare și de lichiditate s-a avut în vedere menținerea rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului, pentru acoperirea necesităților de finanțare a deficitului bugetar și refinanțării datoriei publice.

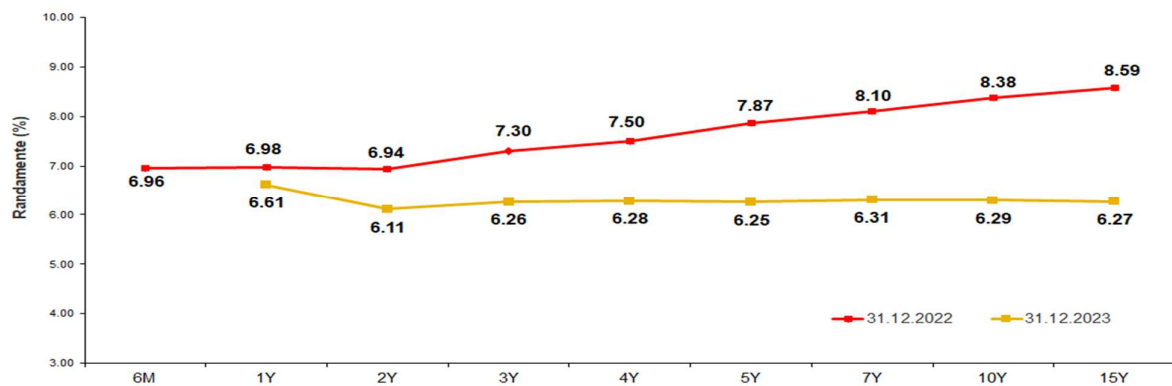
2.2. Piața internă a titlurilor de stat

Piața primară

Evoluțiile din piața internă a titlurilor de stat au fost influențate de creșterea accentuată a inflației pe plan european și mondial, iar izbucnirea războiului din Ucraina și majorarea prețurilor la combustibili și materii prime au antrenat episoade de creștere a volatilității pe piața financiară internațională și de deteriorare a sentimentul investitorilor, pe fondul accentuării dezechilibrului extern și incertitudinilor asociate consolidării bugetare.

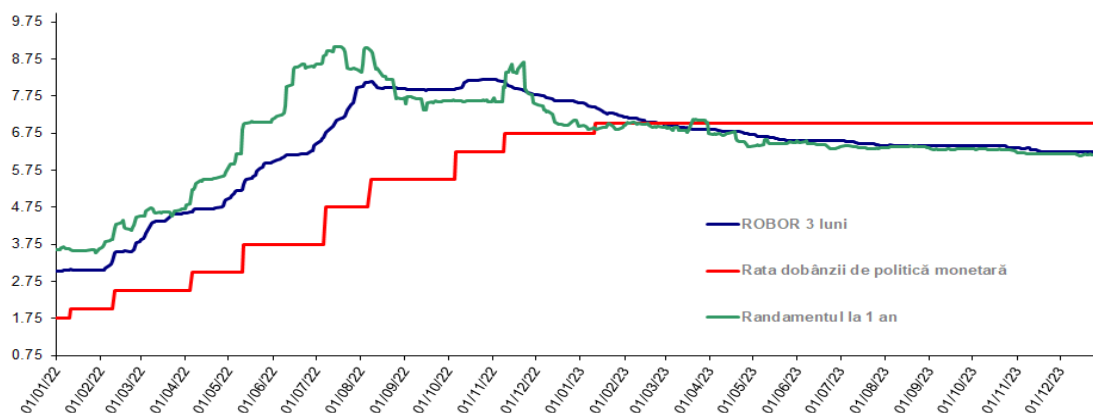
Pe parcursul anului 2023, curba de randamente aferentă obligațiunilor suverane emise de statul român pe piața internă a avut o tendință de scădere, iar finalul anului 2023 relevă o scădere anuală semnificativă de cca 50 – 220 puncte de bază manifestată pe toate palierele de maturități, în special pentru segmentul celor de peste 5 ani.

Evoluția randamentelor pe piața secundară internă la sfârșitul anului 2023 vs. sfârșitul anului 2022

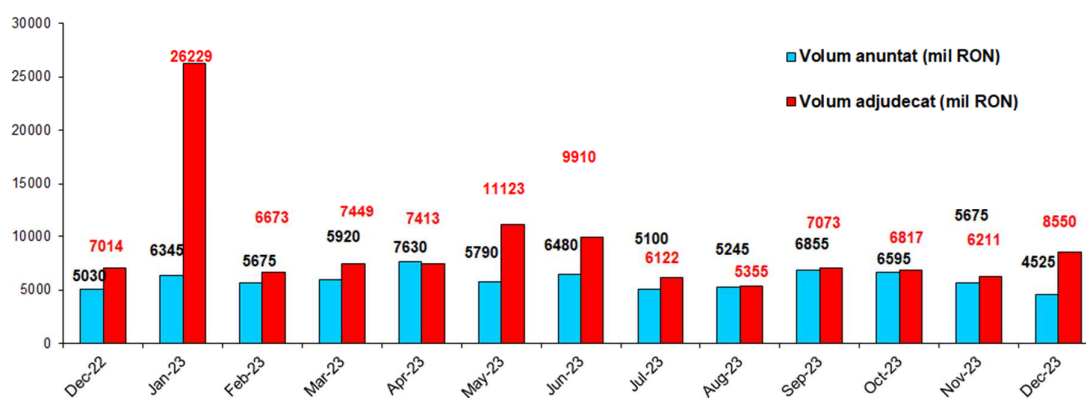
Sursa: MF

Rata dobânzii de politică monetară vs. ROBOR la 3 luni și randamentele la 1 an

Sursa: MF, BNR

Volu anunțat vs. volum adjudecat în perioada decembrie 2022 - decembrie 2023

Sursă:MF

Cererea din partea investitorilor a fost în general bună atât pe piețele interne, cât și externe, în condițiile unui an marcat de incertitudini mari induse atât de contextul geopolitic și de războiul din Ucraina, cât și de criza energetică și de politicile monetare restrictive adoptate de băncile centrale.

În anul 2023 s-au emis titluri de stat și împrumuturi pe piața internă în valoare totală de cca 140,7 mld. echivalent lei, din care 3,57 mld. EUR și 123,1 mld. lei, prin:

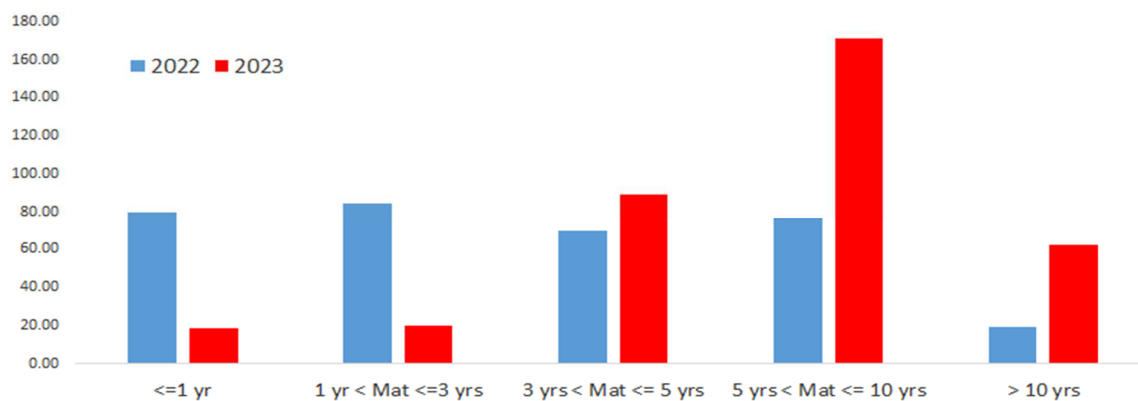
- Licității de titluri de stat pe piața interbancară și împrumuturi: 105,1 mld. lei și 1 mld. EUR, cu următoarea structură de maturități (maturitate reziduală):
 - 6,3% reprezintă emisiuni de certificate de trezorerie cu discount cu maturitate de până la 12 luni și emisiuni de obligațiuni de tip benchmark cu maturități reziduale până la 1 an;

- 28,4% reprezintă emisiuni de obligațiuni de tip benchmark cu maturități reziduale între 1 și 5 ani;
- 65,3% reprezintă emisiuni de obligațiuni de tip benchmark cu maturități reziduale între 5 și 15 ani.
- Operațiuni de preschimbare: titluri de stat emise pe piața internă scadente în 2023 și 2024 cu titluri de stat cu maturități mai lungi în sumă de 4 mld. lei
- Titluri de stat pentru populație: 21,5 mld. echivalent lei (respectiv 15,1 mld. lei și 1,3 mld. EUR), prin intermediul programelor TEZAUR și FIDELIS.

Obligațiunile de stat de tip benchmark denumite în lei cu scadențe inițiale cuprinse între 3 - 15 ani au fost emise și redeschise aproape în fiecare lună. Politica Ministerului Finanțelor a urmărit extinderea maturității medii rămase a titlurilor de stat, mare parte din emisiuni fiind emise pe segmentul maturităților medii și lungi.

În anul 2023 au continuat emisiunile destinate populației prin cele două programe TEZAUR și FIDELIS. În cadrul Programului TEZAUR derulat prin intermediul unităților operative ale Trezoreriei Statului, precum și prin subunitățile poștale ale Companiei Naționale Poșta Română S.A., au fost lansate 12 emisiuni cu maturități cuprinse între 1 și 3 ani, în care peste 286.000 de persoane fizice au investit aproximativ 12,1 mld. lei. În cadrul Programului FIDELIS derulat prin intermediul sindicatului de bănci selectat format din Banca Transilvania/BT Capital Partners, BCR, BRD și AlphaBank, au fost lansate 4 emisiuni, atât în lei (maturități cuprinse între 1 și 3 ani), cât și în EUR (maturități cuprinse între 1 și 5 ani), cu o valoare atrasă de cca 9,4 mld. echivalent lei. Suplimentar, în cursul anului 2023 în cadrul Programului Fidelis au fost incluse tranșe dedicate donatorilor de sânge prin aceste tranșe fiind atrasă suma de 641 mil. lei. Astfel, anul 2023 a adus un nivel record de peste 21,5 mld. echivalent lei al volumului de titluri de stat pentru populație emise prin intermediul celor 2 programe.

Structura stocului de titluri de stat pe scadențe (maturitate inițială, mld. lei)

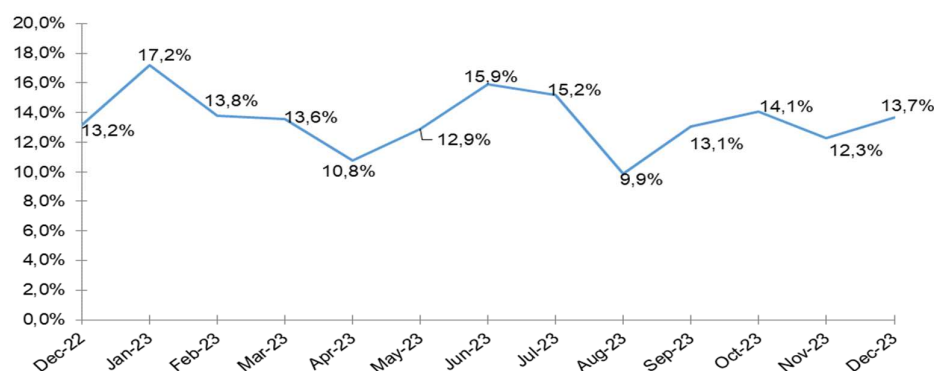
Sursă : MF

Grupul dealerilor primari pe piața internă, este format din 8 bănci - Banca Comercială Română S.A., Banca Română pentru Dezvoltare – Groupe Société Générale S.A., Banca Transilvania S.A., Citibank Europe Plc. Dublin – Sucursala România, CEC Bank, ING Bank N.V. Amsterdam - Sucursala București, Raiffeisen Bank S.A., UniCredit Bank S.A..

Piața secundară

Lichiditatea titlurilor de stat pe piața secundară reprezintă un indicator important în ceea ce privește nivelul de dezvoltare al pieței titlurilor de stat. Pe parcursul anului 2023 gradul de lichiditate, calculat ca raport între volumul total al tranzacțiilor lunare de pe piața secundară și volumul total al titlurilor de stat, a avut o evoluție oscilantă, atingând valori mai mari în lunile ianuarie (17,2%), iunie (15,9%), iulie (15,2%) și octombrie (14,1%) și niveluri minime în lunile aprilie (10,8%) și august (9,9%) și noiembrie (12,3%), fiind corelate cu volumele emise pe piața primară.

Evoluția gradului de lichiditate al titlurilor de stat în lei active în perioada decembrie 2022 - decembrie 2023

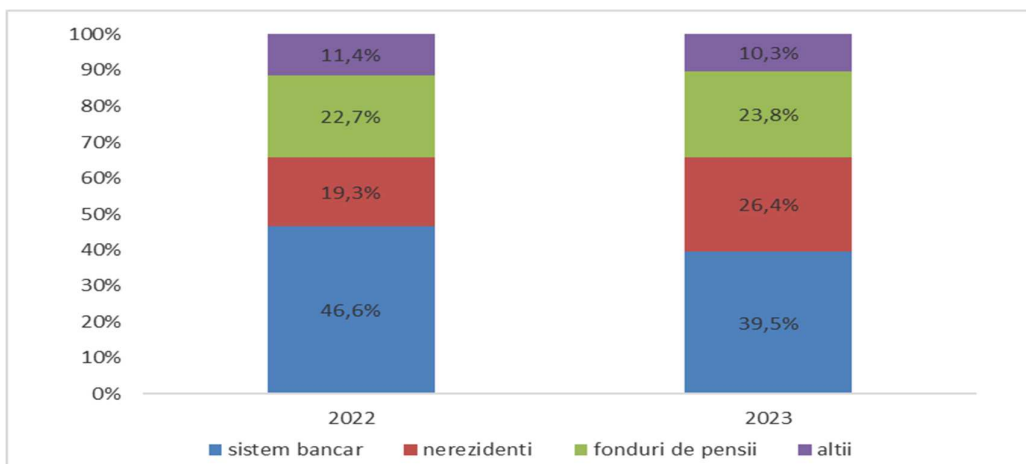

Sursa: MF

Băncile comerciale au continuat să fie principalii investitori pe piața internă a titlurilor de stat, deținând în portofoliu la sfârșitul anului 2023, cca 39,5% din volumul total al titlurilor de stat emise pe piața internă, în scădere față de sfârșitul anului 2022 (46%), fiind urmate de fondurile de pensii care au înregistrat o creștere ușoară a deținerilor la 23,8%, la sfârșitul anului 2023, față de cca 22,7% la sfârșitul anului 2022.

În cadrul segmentului de investitori instituționali, fondurile locale de administrare de active și fondurile de pensii private, deși dețin încă o cotă relativ redusă pe piața titlurilor de stat, au reprezentat un participant stabil în procesul de finanțare la nivel guvernamental. Structura investițională a fondurilor de pensii private arată că menținerea unei proporții importante în titluri de stat din activul total.

Evoluția titlurilor de stat după tipul deținătorilor

Sursa: BNR

Investitorii nerezidenți reprezintă în continuare un segment important al pieței titlurilor de stat, asigurând o cerere complementară investitorilor locali prin interesul manifestat în special pe maturități lungi, conducând la diversificarea bazei de investitori. La sfârșitul anului 2023 deținerile se situau în jurul valorii de 26,4%, în creștere față de nivelul de 19,3% înregistrat la sfârșitul anului 2022, în condițiile unui apetit foarte mare pentru titlurile de stat, preponderent pe maturități lungi în primele luni ale anului. Efectele deținerilor în creștere ale nerezidenților trebuie monitorizate atent în perioadele de volatilitate, atunci când investitorii au tendința de a-și lichida sau reduce expunerile pe țările emergente.

Creșterea prezenței investitorilor nerezidenți a fost influențată de contextul așteptărilor de încheiere a ciclului de întărire a politicii monetare a BNR, de traiectoria curbei randamentelor în lei, comparativ cu cele ale statelor din regiune (curbele Ungariei și Poloniei au fost fie inversate fie aplatizate), cât și de volatilitatea scăzută a cursului de schimb, dar și de factori interni, cum ar fi creșterea lichidității titlurilor de stat pe toate segmentele, introducerea operațiunilor de administrare a pasivelor, creșterea ponderii titlurilor de stat românești în indicii internaționali (EMBIG - JP Morgan/Barclays) având în vedere că mare parte dintre investitorii instituționali au o politică investițională raportată la structura acestor indici.

Prezența titlurilor de stat românești în indicii regionali JPMorgan și Barclays continuă să aibă o influență pozitivă asupra evoluției achiziției de titluri de stat locale. La sfârșitul lunii mai 2023, 20 serii de obligațiuni de stat românești erau incluse în indexul GBI-EM Global Diversified Investment Grade, cu o pondere de aproximativ 3,66%, și 23 serii în indexul Barclays EM Local Currency Government Index, cu o pondere de 0,99%.

2.3. Emisiuni de euroobligațiuni și împrumuturi externe contractate în anul 2023

Randamentele euroobligațiunilor de stat denumite în Euro au înregistrat scăderi semnificative în cursul anului 2023 de aproximativ 70-160 puncte de bază ca urmare a îmbunătățirii percepției investitorilor cu privire la evoluția ratei inflației și a politicilor ce vor fi abordate de băncile centrale, pe parcursul anului 2023 fiind înregistrată o tendință de aplatizare a curbei de randamente.

În anul 2023 s-a avut în vedere asigurarea unei prezențe constante pe piețele financiare externe în condiții de cost avantajoase pentru România, precum și diversificarea bazei de investitori și consolidarea rezervei financiare în valută la dispoziția Trezoreriei Statului la un nivel care să acopere până la aproximativ 4 luni din necesarul brut de finanțare. A fost atrasă, suma de 10,6 mld. EUR echivalent, prin 3 emisiuni de euroobligațiuni și 13 plasamente private.

Termenii și condițiile titlurilor de stat lansate pe piețele externe se prezintă astfel:

Luna	Valoare totala	Maturitate	Valoare	Cupon	Maturitate	Valoare	Cupon	Maturitate	Valoare	Cupon
Ianuarie 2023	3,99 mld. USD	5 ani	1,24 mld. USD	6.625%	10 ani	1,5 mld. USD	7,125%	30 ani	1,25 mld. USD	7,625%
Februarie 2023	2 mld. EUR	3 ani (reziduală)	0,6 mld. EUR	5,000%	6 ani (reziduală)	1,4 mld. EUR	6,625%	-	-	-
Septembrie 2023	3,25 mld. EUR	5 ani	1,5 mld. EUR	5,500%	10 ani	1,75 mld. EUR	6,375%	-	-	-

Prin utilizarea unor împrumuturi sub forma plasamentelor private s-a avut în vedere completarea finanțării de pe piețele financiare internaționale și optimizarea costurilor aferente finanțării prin aceste instrumente.

Operațiunile de pe piața externă în anul 2023 au inclus și trageri în valoare totală de cca. 1,27 miliarde EUR, aferente împrumuturilor contractate de la instituții financiare internaționale (BEI, BIRD, BDCE etc.) iar sumele disponibilizate în anul 2023 din cadrul componentei de împrumut pentru implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență (PNRR) au fost în valoare de 893 mil. EUR.

Sumele atrase au fost destinate finanțării deficitului bugetar, refinanțării datoriei publice și consolidării rezervei financiare (buffer) în valută la dispoziția Trezoreriei Statului.

2.4. Administrarea lichidităților în anul 2023

Operațiunile de cash management se realizează de Trezoreria Statului pentru acoperirea golurilor temporare de casă în cursul anului apărute ca urmare a decalajului existent între încasările și plățile în/din contul curent general al trezoreriei.

În conformitate cu legislația în vigoare¹, asigurarea permanentă a echilibrului dintre resursele contului curent general al trezoreriei statului și necesitățile de finanțare se poate realiza prin:

1. atragerea de depozite pe termen scurt de la instituții de credit sau alte instituții financiare;
2. utilizarea echivalentului în lei al unor sume vândute la rezerva valutară a statului, din conturile de disponibilități în valută rezultate din împrumuturi de stat destinate finanțării și refinanțării datoriei publice, precum și din alte surse stabilite de lege.

În anul 2023, pe fondul decalajului temporar între plățile și încasările bugetare pentru finanțarea golurilor temporare de casă, Trezoreria Statului a efectuat operațiuni de atragere depozite în sumă totală de **212.350 mil. lei**, cu o dobândă medie de 6,05% și maturitate medie de 15,92 zile, astfel:

- ianuarie 2023 = 17.970 mil. lei,
- februarie 2023 = 6.700 mil. lei,
- martie 2023 = 9.230 mil. lei,
- aprilie 2023 = 19.450 mil. lei,
- mai 2023 = 20.900 mil. lei,
- iunie 2023 = 14.000 mil. lei,
- iulie 2023 = 10.650 mil. lei,
- august 2023 = 7.600 mil. lei,
- septembrie 2023 = 20.800 mil. lei,
- octombrie 2023 = 25.100 mil. lei,
- noiembrie 2023 = 30.950 mil. lei,
- decembrie 2023 = 29.000 mil. lei.

În ceea ce privește utilizarea sumelor în valută pentru finanțarea golurilor temporare de casă, Trezoreria Statului a efectuat un număr de 23 operațiuni de schimb valutar în sumă totală de 4.259,5 mil. EUR (14 operațiuni de schimb valutar) și 1.277,5 mil. USD (9 operațiuni de schimb valutar).

Deficitul bugetului de stat din anii precedenți înregistrat în contabilitate, nefinanțat prin împrumuturi de stat, împreună cu împrumuturile acordate pentru răscumpărarea la

¹ În baza prevederilor art. 8 din OUG 146/2002 privind formarea și utilizarea resurselor derulate prin Trezoreria statului, precum și OMFP nr.1235/2003 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a prevederilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr.146/2002 privind formarea și utilizarea resurselor derulate prin trezoreria statului, aprobată cu modificări prin Legea nr.201/2003

scadență, a împrumuturilor de stat emise pentru finanțarea sau refinanțarea datoriei publice și cu golul temporar de casă, rezultat ca urmare a decalajul zilnic dintre veniturile și cheltuielile cumulate ale bugetului de stat raportate în sistem electronic de către trezoreriile regionale, este finanțat temporar prin împrumuturi din disponibilitățile contului curent general al Trezoreriei Statului.

Potrivit OUG nr. 64/2007 privind datoria publică, împrumutul temporar din disponibilitățile contului curent general al Trezoreriei Statului este un instrument de datorie publică care se poate rambursa prin împrumuturi de stat pentru refinanțarea datoriei publice guvernamentale. În anul 2023, creșterea netă a soldului împrumuturilor din contul curent general al Trezoreriei Statului a fost în sumă de 12,9 mld. lei .

Pentru împrumuturile din contul curent general al Trezoreriei Statului s-au plătit dobânzi în sumă totală de 522,1 mil. lei, rambursările de rate de capital au fost în sumă de 314,3 mld. lei, iar serviciul aferent rambursărilor a fost în sumă totală de 314,8 mld. lei.

Serviciul aferent rambursărilor instrumentelor de cash management prin atragerea de depozite, a fost de 208,8 mld. lei, din care rambursările de rate de capital au reprezentat 208,3 mld. lei și plățile de dobânzi aferente acestora au fost de 542,9 mil. lei.

3. Analiza portofoliului de datorie publică guvernamentală și a riscurilor asociate acestei datorii

În contextul evoluțiilor macroeconomice și a piețelor financiare interne și externe, datoria publică contractată la 31 decembrie 2023 se situa la nivelul de 957,0 mld. lei, din care datoria publică guvernamentală în sumă de 933,5 mld. lei (reprezentând 97,5% din total datorie publică), iar datoria publică locală la nivelul de 23,5 mld. lei (reprezentând 2,5% din total datorie publică), pe fondul unei creșteri economice de 2,1% din PIB² și în condițiile unui deficit al bugetului general consolidat de 5,7% din PIB³.

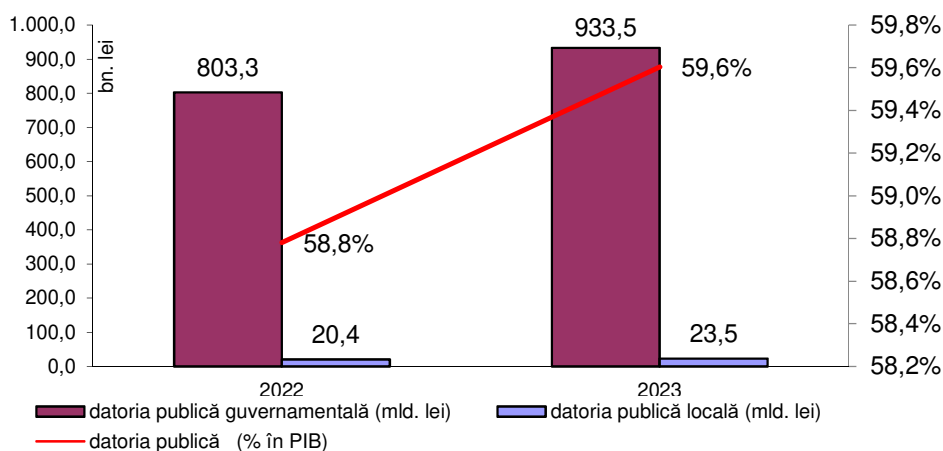
Creșterea datoriei publice în anul 2023 față de anul 2022, cu 133,3 mld. lei, a fost determinată, în principal, de datoria angajată pentru acoperirea necesităților de finanțare a deficitului bugetar, a refinanțărilor datoriei publice guvernamentale care au devenit scadente în cursul anului, precum și de preluarea la datoria publică guvernamentală a garanțiilor acordate de Eximbank S.A. în nume și cont stat conform Deciziei Curții de Conturi nr. 3/11.01.2023⁴.

² CNSP- prognoza de primăvară a principalilor indicatori macroeconomici – aprilie 2024

³ Deficitul bugetului general consolidat conform execuției la sfârșitul anului 2023

⁴ Conform Deciziei Curții de Conturi nr.3/11.01.2023 Ministerul Finanțelor a emis Ordinul nr. 1473/08.05.2023 pentru modificarea și completarea Normelor metodologice pentru înregistrarea și raportarea datoriei publice, aprobate prin Ordinul ministrului economiei și finanțelor nr.1059/2008, care cuprinde, printre altele, includerea în datoria publică a garanțiilor acordate de Eximbank S.A. în nume și cont stat, acordate conform Legii nr.96/2000 privind organizarea și funcționarea Băncii de Export-Import a României EXIMBANK - S.A. republicată, cu modificările și completările ulterioare, din fondurile plasate de Ministerul Finanțelor la Eximbank.

Evoluția datoriei publice

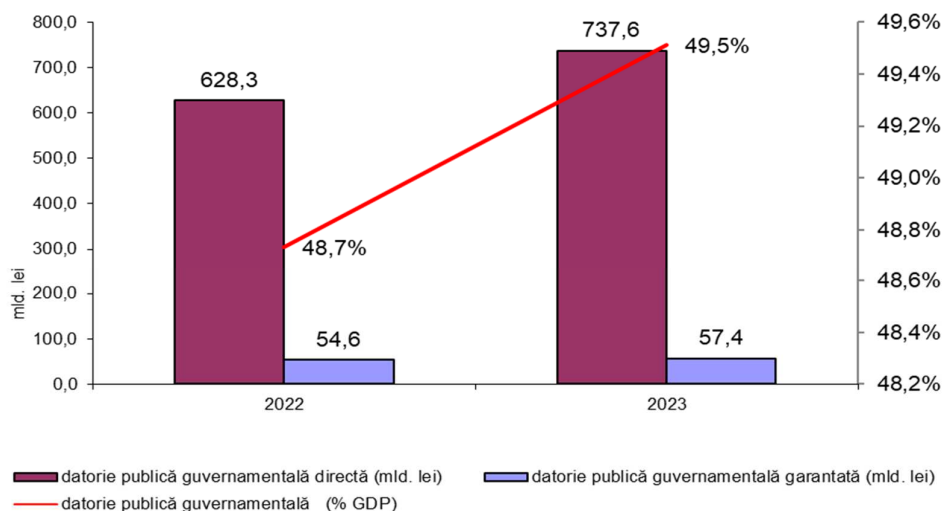
Sursă : MF

3.1. Portofoliul datoriei publice guvernamentale și riscurile asociate acesteia ⁵

Datoria publică guvernamentală la 31 decembrie 2023 a fost în valoare 795,0 mld. lei, reprezentând 49,5% din PIB.

Datoria publică guvernamentală directă își menține ponderea cea mai mare în total datorie publică guvernamentală (92,8%). Datoria publică guvernamentală garantată a reprezentat 7,2% în total datorie publică guvernamentală, ca urmare a garanțiilor acordate în cadrul programelor guvernamentale, în principal prin Programul guvernamental Prima Casă/Noua Casă și Programul de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie IMM INVEST ROMÂNIA.

Datoria publică guvernamentală după tipul datoriei

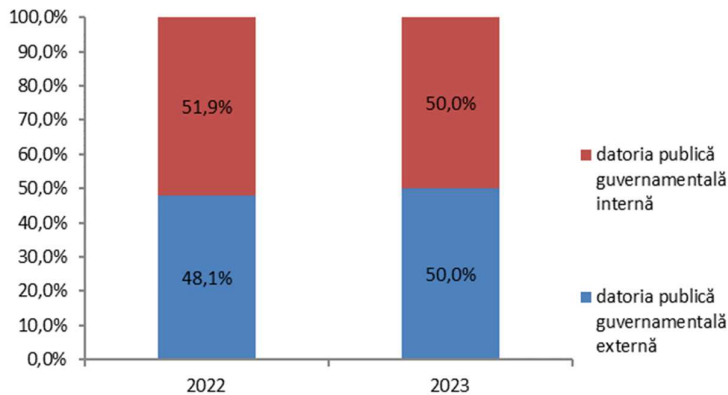

Sursă :MF

⁵ Nu include finanțarea temporară și instrumente de cash management și nici garanțiile acordate în numele și contul statului de Eximbank preluate în evidență începând cu anul 2022 conform Deciziei Curtii de Conturi nr.3/11.01.2023

Majoritatea datoriei publice guvernamentale interne a fost reprezentată de titluri de stat, în timp ce datoria externă a fost reprezentată de euroobligațiuni emise pe piețele internaționale de capital și împrumuturi externe contractate de la instituții financiare internaționale. Din perspectiva criteriului rezidenței, structura datoriei guvernamentale arată că ponderea datoriei guvernamentale interne în total datorie guvernamentală s-a redus ușor la cca 50% la sfârșitul anului 2023 în comparație cu anul anterior.

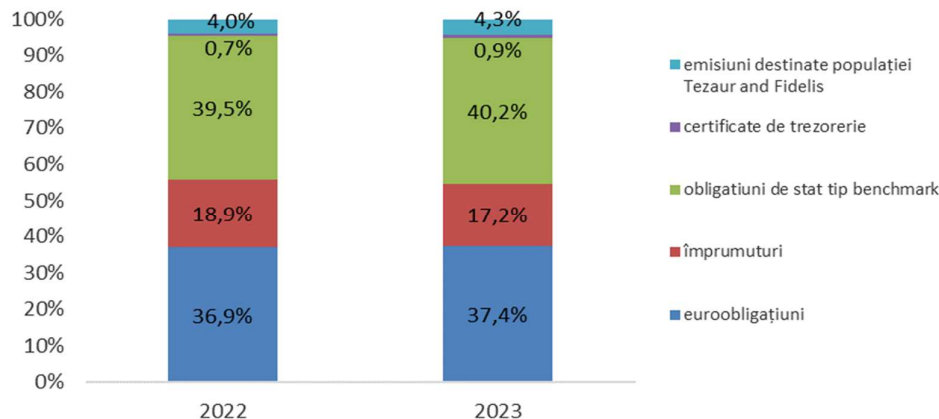
Datoria publică guvernamentală după criteriul rezidenței creditorului (% din total datorie)

Sursă : MF

La sfârșitul anului 2023, ponderea titlurilor de stat (inclusiv cele destinate populației) a reprezentat 82,8% din total datorie publică guvernamentală, față de 81,1% la sfârșitul anului 2022.

Structura pe tipuri de instrumente a datoriei publice guvernamentale (% în total datorie publică guvernamentală)

Sursă:MF

Garanțiile de stat acordate în anul 2023 au fost în valoare de 20.478,8 mil. lei, din care:

1. **293,8 milioane lei** în cadrul programului guvernamental “Prima Casă/Noua Casă” (OUG nr. 60/2009, cu modificările și completările ulterioare);
2. **17,9 milioane lei** în cadrul programului de susținere a întreprinderilor mici și mijlocii și a întreprinderilor mici cu capitalizare de piață medie – IMM INVEST ROMÂNIA (OUG nr. 110/2017, cu modificările și completările ulterioare);
3. **0,03 milioane lei** în cadrul OUG nr. 24/2022 privind aprobarea și finanțarea unor programe de garantare în domenii prioritare pentru economia românească;
4. **13.745,1 milioane lei** în cadrul OUG nr. 99/2022 privind aprobarea schemei de ajutor de stat IMM INVEST PLUS și a componentelor acesteia - IMM INVEST ROMÂNIA, AGRO IMM INVEST, IMM PROD, GARANT CONSTRUCT, INNOVATION și RURAL INVEST;
5. **320,8 milioane lei** în cadrul OUG nr. 95/2022 privind aprobarea programelor guvernamentale de creditare "StudentInvest" și "FamilyStart", precum și pentru modificarea art. 128 alin. (1) din Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului;
6. **0,3 milioane lei** în cadrul Programului privind acordarea unor facilități pentru creditele acordate de instituții de credit și instituții financiare nebancale anumitor categorii de creditori (OUG nr. 90/2022, cu modificările și completările ulterioare);
7. **1.970,1 milioane lei**, garanții în condiții de piață, emise de Exim Banca Românească S.A. în numele și în contul statului (Legea nr.96/2000, cu modificările și completările ulterioare);
8. **1.810,4 milioane lei**, garanții în cadrul schemelor de sprijin acordate conform cadrului european temporar de ajutor de stat (Schema Covid-19), emise de Exim Banca Românească S.A. în numele și în contul statului (Legea nr.96/2000, cu modificările și completările ulterioare);
9. **2.019,7 milioane lei**, echivalentul în lei a sumei de 406,0 milioane de Euro, garanție emisă de Fondul de Garantare al Depozitelor Bancare/Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare (Legea nr.135/2023);
10. **300,7 milioane lei**, echivalentul în lei a sumei de 60,5 milioane de Euro, acord de garantare în conformitate cu art.10 din Decizia (UE) 2022/1628 Uniunea Europeană.

Serviciul datoriei publice guvernamentale

Serviciul datoriei publice guvernamentale aferent anului 2023 a crescut față de anul 2022 cu cca 36 mld. lei, așa cum rezultă din tabelul de mai jos:

	miliarde lei	
	2022	2023
Serviciul datoriei publice guvernamentale	106,7	142,5
din care:		
- directă ⁶	99,6	129,4
- garantată	7,1	13,1
din care:		
- rate de capital ¹⁰	78,9	114,3
- dobânzi și comisioane	27,8	28,2

Alți indicatori⁷ privind serviciul datoriei publice guvernamentale se prezintă astfel:

Indicatori	2022	2023
Serviciul datoriei publice guv. externe /Exportul de bunuri și servicii ⁸	4,0%	3,7%
Dobânzi aferente datoriei publice guv. externe/Exportul de bunuri și servicii ⁹	1,4%	1,7%
Dobânzi și comisioane/Venituri buget general consolidat ¹⁰	7,4%	6,7%
Dobânzi și comisioane /Cheltuieli buget general consolidat ¹¹	6,1%	5,5%

⁶ Nu include rambursările din împrumuturile din disponibilitățile contului curent general al Trezoreriei Statului și pe cele în contul instrumentelor de cash management.

⁷ Cheltuielile și veniturile bugetului general consolidat pentru anul 2023 sunt date operative, iar pentru indicatorii de la punctele 1 și 2 s-a avut în vedere exportul de bunuri și servicii publicat de Comisia Națională de Strategie și Prognoză aprilie 2024

⁸ Indicatorul arată măsura în care plățile în contul serviciului datoriei publice guvernamentale externe sunt acoperite din încasările din exportul de bunuri și servicii.

⁹ Indicatorul arată măsura în care costul cu dobânda aferentă datoriei publice guvernamentale externe este acoperit din încasările din exportul de bunuri și servicii.

¹⁰ Indicatorul arată măsura în care dobânzile și comisioanele aferente datoriei publice guvernamentale sunt acoperite de veniturile din bugetul general consolidat.

¹¹ Indicatorul reprezintă ponderea plăților de dobânzi și comisioane aferente datoriei publice guvernamentale în total cheltuieli din bugetul general consolidat.

3.2 Implementarea Strategiei de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2023 -2025

Principalele obiective stabilite prin **Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale pentru perioada 2023-2025** s-au menținut neschimbate față de anii precedenți, respectiv:

1. asigurarea necesarului de finanțare al administrației publice centrale, pe fondul minimizării costurilor pe termen mediu și lung,
2. limitarea riscurilor asociate portofoliului datoriei publice guvernamentale, și
3. dezvoltarea pieței interne a titlurilor de stat.

Evoluția indicatorilor de risc arată că pe parcursul anului 2023, indicatorii de risc s-au încadrat în țintele indicative stabilite conform Strategiei 2023-2025.

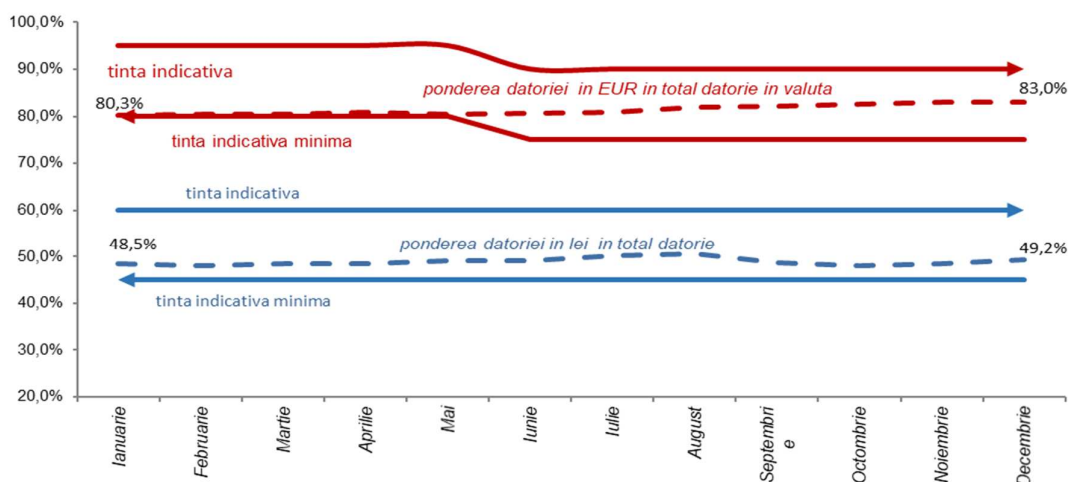
Performanța indicatorilor de risc în anul 2023

a. Evoluția indicatorilor privind riscul valutar

Indicatorii privind riscul valutar s-au încadrat în intervalele țintă stabilite prin Strategie pe tot parcursul anului.

- Indicatorul „Ponderea datoriei publice guvernamentale în EUR în total datorie publică guvernamentală în valută” s-a situat la un nivel (83,0%) în creștere comparativ cu cel înregistrat la începutul anului (80,3%),
- Indicatorul „Ponderea datoriei publice guvernamentale denominată în lei în total datorie publică guvernamentală” a crescut ușor de la 48,5% la 49,2% la sfârșitul anului 2023.

Performanța indicatorilor de risc valutar

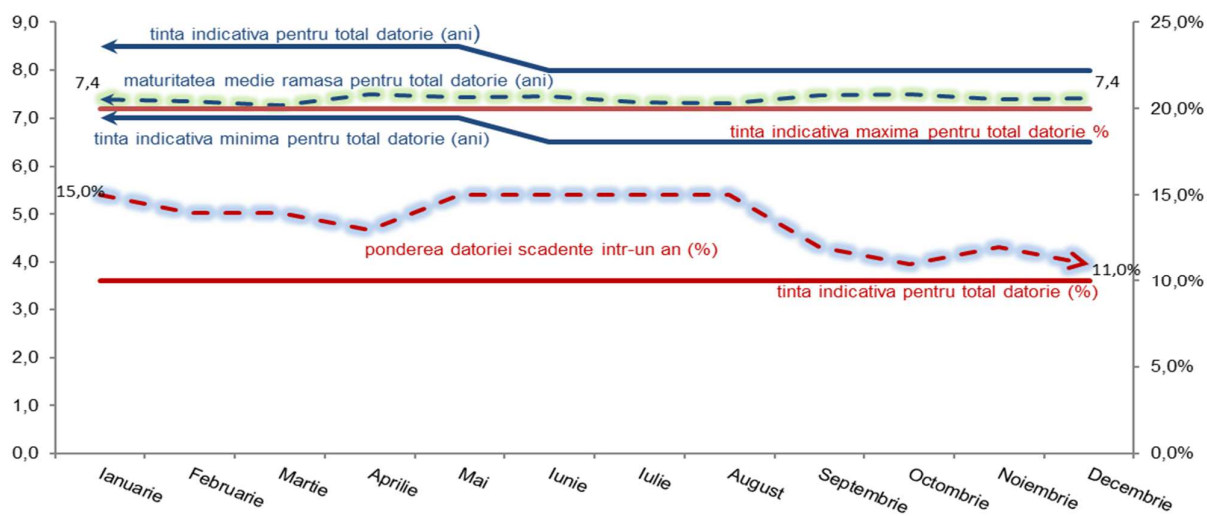
Sursa : MF

b. Evoluția indicatorilor privind riscul de refinanțare

Indicatorii privind riscul de refinanțare pentru total portofoliu de datorie publică guvernamentală s-au încadrat în intervalele țintă stabilite prin Strategie pe tot parcursul anului 2023.

- Indicatorul „*Maturitatea medie rămasă a portofoliului de datorie publică guvernamentală*” a rămas constant pe parcursul anului 2023 la nivelul de 7,4 ani în principal ca urmare a emisiunilor de titluri de stat pe piața externă emise pe termen lung și foarte lung (până la 30 de ani) dar și pe maturități mai scurte de 3-6 ani în vederea adaptării la cererea investitorilor de pe aceste piețe;
- Indicatorul „*Ponderea datoriei scadente în termen de 1 an în total datorie publică guvernamentală*” a scăzut de la 15% la 11% la sfârșitul anului 2023.

Performanța indicatorilor riscului de refinanțare pentru total datorie publică guvernamentală

Sursa: MF

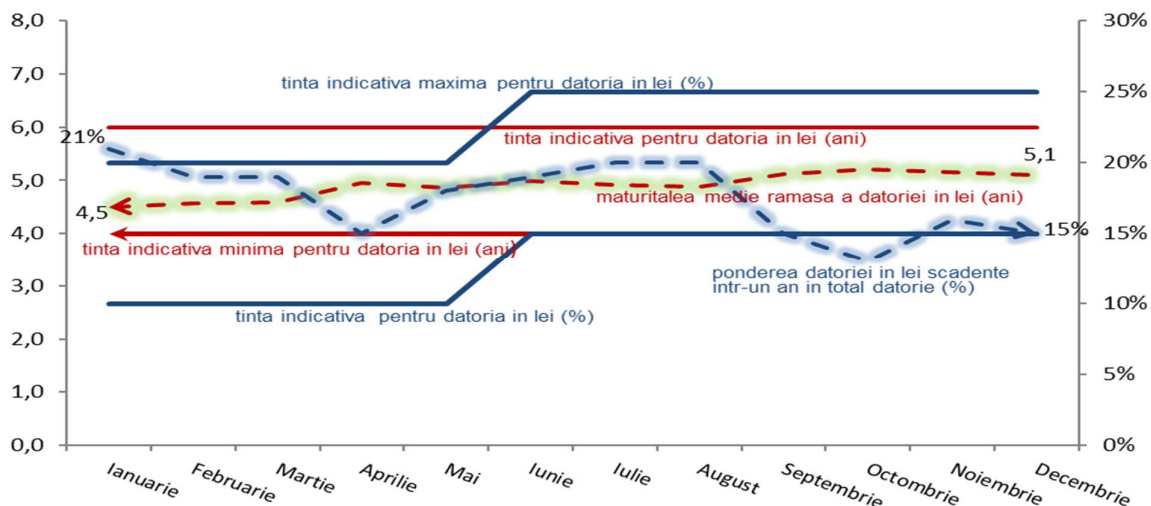
Indicatorii privind riscul de refinanțare pentru datoria publică în lei:

- Indicatorul „*Maturitatea medie rămasă a datoriei publice guvernamentale în lei*” s-a situat în limitele țintelor indicative, maturitatea majorându-se la 5,1 ani față de 4,5 ani în luna ianuarie 2023.
- Indicatorul „*Ponderea datoriei publice guvernamentale în lei scadentă în termen de un an*” în luna ianuarie 2023 s-a menținut la nivelul de 21% nivel înregistrat încă la sfârșitul anului 2022, depășind ținta indicativă de 20% stabilită prin Strategia anterioară¹² în contextul creșterii volumului de resurse atrase pe termen scurt, în special a titlurilor de stat pentru populație pentru implementarea

¹² Strategia de administrare a datoriei publice guvernamentale revizuită pentru perioada 2023-2025 a fost aprobată în luna August 2023

planului de finanțare, însă urmare a emiterii preponderent pe maturități de peste 5 ani în primul trimestru al anului 2023, evoluția acestuia s-a normalizat, în direcția încadrării în țintele stabilite conform Strategiei 2023 – 2025.

Performanța indicatorilor riscului de refinanțare pentru datoria denominată în lei

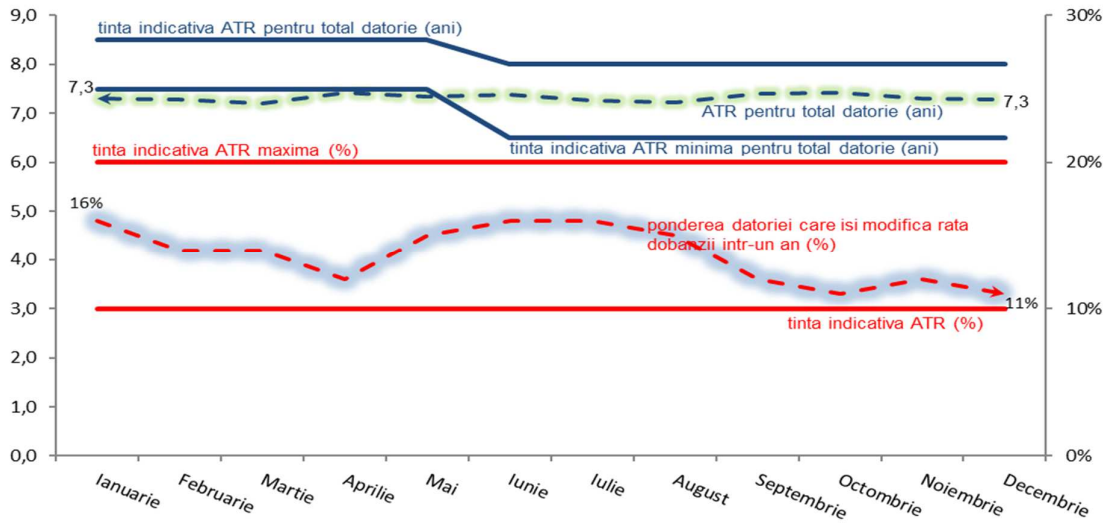
Sursa: MF

c. Evoluția indicatorilor privind riscul de rată de dobândă

- Indicatorul "Perioada medie până la următoarea modificare a ratei dobânzii pentru datoria totală (ani)" a depășit încă din a doua parte a anului 2022 ținta indicativă prevăzută în Strategia anterioară¹³ (7,5 ani) înregistrând 7,3 ani la începutul anului 2023 menținându-și tendința până în luna iunie 2023 ca urmare a creșterii volumului de resurse atrase pe termen scurt, în special a titlurilor de stat pentru populație, pentru implementarea planului de finanțare aferent anului 2023. Începând cu a doua parte a anului 2023 evoluția acestui indicator s-a normalizat, în direcția încadrării în țintele indicative prevazute în Strategia 2023-2025.
- Indicatorul "Ponderea datoriei care își modifică rata de dobândă într-un an" s-a menținut în ținta indicativă.

¹³ Idem 17

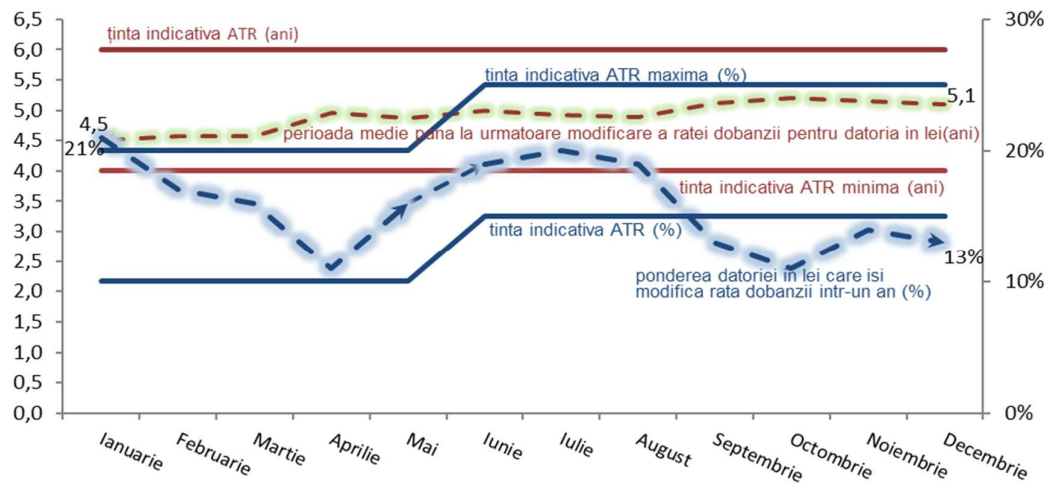
Performanța indicatorilor privind riscul de rată de dobândă pentru total datorie publică guvernamentală

Sursa: MF

Evoluția indicatorilor de risc al ratei dobânzii pentru datoria în lei s-a corelat cu cea a indicatorilor pentru riscul de refinanțare pentru datoria în lei, indicatorul “*Ponderea datoriei în lei care își modifică rata dobânzii într-un an*” depășind temporar în luna ianuarie 2023 (21%) depășind ținta indicativă de 20% stabilită prin Strategia anterioară în contextul creșterii volumului de resurse atrase pe termen scurt, în special a titlurilor de stat pentru populație pentru implementarea planului de finanțare. Indicatorul “*Perioada medie până la următoarea modificare a ratei dobânzii pentru datoria în lei*” s-a menținut în ținta indicativă stabilită conform Strategiei 2023 – 2025 majorându-se la 5,1 ani față de 4,5 în luna ianuarie 2023.

Performanța indicatorilor pentru riscul de rată de dobândă pentru datoria publică guvernamentală în lei

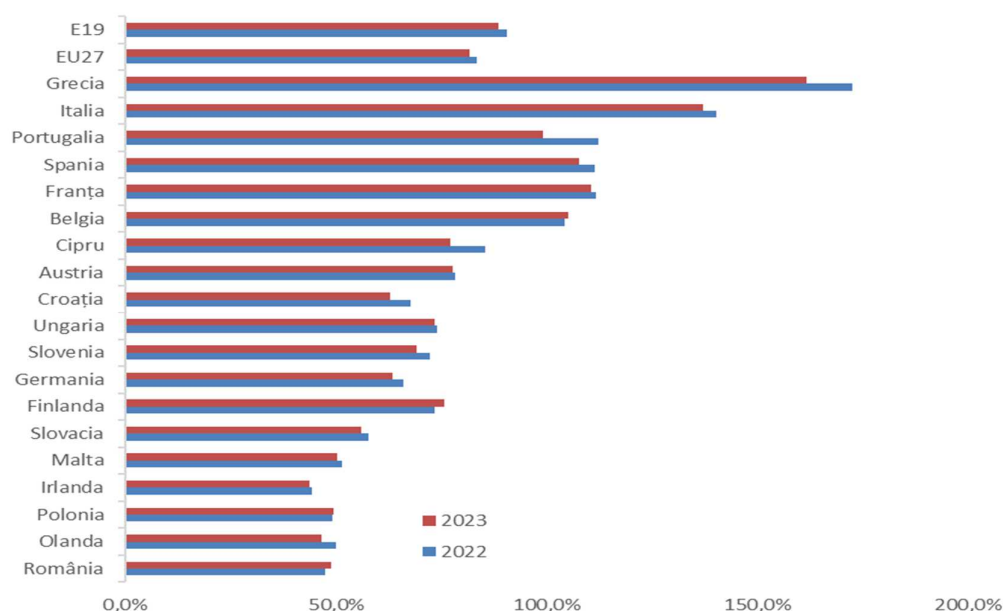
Sursa: MF

4. Datoria guvernamentală conform metodologiei UE

La sfârșitul anului 2023, datoria guvernamentală brută¹⁴ conform metodologiei UE s-a situat în continuare la un nivel sustenabil de 48,8% din PIB, sub plafonul de 60% stabilit prin Tratatul de la Maastricht, iar dacă se au în vedere activele financiare lichide¹⁵, nivelul datoriei guvernamentale nete a fost de 36,9% din PIB.

Conform datelor publicate de EUROSTAT¹⁶, la sfârșitul lui 2023 România s-a situat pe locul 17 între statele membre UE ca nivel de îndatorare, de 48,8% din PIB, media datoriei guvernamentale pentru zona euro (EA 20) fiind de 88,6% din PIB, iar cea pentru UE27 fiind de 81,7% din PIB.

Comparații cu statele membre UE (% datoria guvernamentală în PIB)

Sursa: Eurostat

La finele anului 2023, statele membre cu cel mai ridicat nivel al datoriei publice guvernamentale în PIB (de peste 60% din PIB) sunt Grecia (161,9%), Italia (137,3%), Franța (110,6%), Spania (107,7%) și Belgia (105,2%), un număr de 13 state membre au înregistrat un nivel de îndatorare de peste 60%.

MINISTRUL FINANTELOR,

Marcel-Ioan Boloș

¹⁴ Reprezintă datoria administrației publice la valoare nominală, consolidată în cadrul subsectoarelor administrației publice și nu include garanțiile acordate de stat și de unitățile administrativ teritoriale, cu excepția celor plătite din buget, sau pentru care s-a efectuat 3 plăți succesive de către garant.

¹⁵ AF1(aur și DST), AF2(depozite și numerar), AF3(titluri de valoare, altele decât acțiuni),AF5 (acțiuni și alte participații la capital, dacă sunt cotate la bursă, inclusiv unități ale fondurilor mutuale).

¹⁶ Comunicat Eurostat din luna Aprilie 2024